

Nr 29.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pensionsförbättring för vissa i lantförsvarets tjänst förut anställda personer; given Stockholms slott den 1 februari 1924.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlatande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o—3:o hemställt.

GUSTAF

Carl Malmroth.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 1 februari 1924.

Närvarande:

Statsministern TRYGGER, ministern för utrikes ärendena friherre MARKS VON WÜRTEMBERG, statsråden MALM, EKEBERG, BESKOW, MALMROTH, HASSELROT, STRIDSBERG, LÜBECK, CLASON, WOHLIN, PETERSSON.

Departementschefen, statsrådet Malmroth anför:

Med bifall till Kungl. Maj:ts i proposition till 1919 års lagtima riksdag (nr 276) därom gjorda framställning beviljade riksdagen medel för beredande av pensionsförbättring åt viss personal vid armén.

Enligt de av riksdagen godkända, genom kungörelse den 20 augusti 1919 (nr 538) fastställda grunderna för ifrågavarande pensionsförbättring stadgades såsom villkor för erhållande av nämnda förmån, bland annat, att vederbörande avgått ur tjänsten *efter uppnådd åldersgräns*. Uti det

Bihang till riksdagens protokoll 1924. 1 saml. 24 häft. (Nr 29—31.) 213 24

av arméns och marinens avlöningssakkunniga den 14 februari 1919 avgivna betänkande med förslag i ämnet, som låg till grund för nyssnämnda proposition, framhöllo emellertid de sakkunniga, att, därest fråga skulle uppkomma om pensionsförbättring för tjänst innehavare, som till följd av olycksfall i tjänsten eller eljest till följd av skada eller sjukdom, vanförhet eller lyte befunnes för framtiden oförmögen till tjänstgöring och på grund härav måste före uppnådd pensionsålder avgå med viss pension, sådan fråga torde särskilt böra underställas riksdagens prövning.

I proposition till 1922 års riksdag (nr 171) framlades förslag rörande vissa reviderade grunder för ifrågavarande pensionsförbättring i syfte, bland annat, att bestämmelserna om pensionsförbättring skulle vinna anslutning till det från och med ingången av år 1922 tillämpade nya avlöningssystemet. Sedan propositionen av riksdagen bifallits, utfärdades kungörelse i ämnet den 15 juni 1922 (nr 336). I denna kungörelse har ovan berörda villkor för erhållande av pensionsförbättring bibehållits.

Enligt punkten 6 i pensioneringsgrunderna för arméns befäl och underbefäl med vederlikar, sådan denna punkt lyder enligt kungörelsen den 17 september 1914 (nr 266), är den, som till följd av olycksfall i tjänsten eller eljest till följd av skada eller sjukdom, vilken han genom utövningen av sin tjänst ådragit sig, befinnes för framtiden oförmögen till tjänstgöring, skyldig att avgå från tjänsten, med rätt till pension och fyllnadspension, uppgående till lörens hela belopp.

Vidare är jämlikt punkten 8 i samma pensioneringsgrunder. sådan denna punkt lyder enligt berörda kungörelse den 17 september 1914, löntagare, som icke uppnått den för rätt till fyllnadspension i den tjänst han innehar stadgade levnadsålder, men som, efter att under tre på varandra följande år på grund av sjukdom, vanförhet eller lyte varit ur stånd att tjänstgöra, finnes för framtiden till tjänstgöring oförmögen, skyldig att från tjänsten avgå, mot åtnjutande av pension av statsmedel till belopp, motsvarande pension jämte fyllnadspension i den tjänst han innehar.

1:o.

Med tillämpning av nyssnämnda bestämmelse i punkten 6 av pensioneringsgrunderna för arméns befäl och underbefäl med vederlikar meddelades kaptenen vid Skaraborgs regemente Ragnar Olof Märten Kjellberg genom kungl. brev den 23 mars 1923 avsked från innehavande beställning, med rätt för honom att från och med dagen näst efter erhållet avsked tillträda pension och fyllnadspension med sammanlagt 2,400 kronor, därav 600 kronor i femte klassen av arméns pensionskassa och 1,800 kronor från därtill anvisade statsmedel.

Uti en till Kungl. Maj:t ingiven skrift har nu Kjellberg anhållit att, utöver sagda pensionsförmåner, komma i åtnjutande av pensionsförbättring.

*Ang.
pensionsför-
bättring åt
f. d. kaptenen
R. O. M. Kjell-
berg.*

Direktionen över arméns pensionskassa har den 11 april 1923 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anfört, att Kjellberg, som vore född den 30 september 1883, vid sitt avsked haft en levnadsålder av 39 år 5 månader 23 dagar och en tjänstetid efter adertonde åldersåret av 20 år 8 månader 39 dagar samt åtnjutit lön i 3:e lönegraden å den i avlösningsreglementet den 29 juni 1921 (nr 388) fastställda löneplanen för officerare.

Vidare erinrade direktionen, att uti ovanberörda kungörelse den 15 juni 1922 pensionsförbättringens belopp icke komme direkt till synes, utan hade för varje lönegrad angivits ett sammanlagt pensionsbelopp (kassapension + fyllnadspension + pensionsförbättring), vadan alltså skillnaden mellan detta belopp och vad som enligt gällande pensioneringsgrunder tillkomme vederbörande i kassapension och fyllnadspension komme att utgöra pensionsförbättringen. För den lönegrad, Kjellberg vid avskedet tillhört, hade sålunda sammanlagda pensionsbeloppet vid avgång efter uppnådd åldersgräns angivits till 3,990 kronor. Då Kjellberg emellertid avgått före uppnådd pensionsålder, vore dessa bestämmelser icke utan vidare på honom tillämpliga, men syntes rättvisa och billighet fordra, att han erhöles någon förbättring i den till honom utgående pensionen. Beträffande storleken av den pensionsförbättring, som borde tillkomma Kjellberg, ansåge direktionen, att samma princip, som av 1921 års riksdag tillämpats vid bestämmande av pensionsförbättring åt löjtnanten H. B. C. Keiding (proposition nr 126, riksdagens skrivelse nr 322, punkt 7:o), borde följas, nämligen att pensionsförbättringen icke sattes högre, än att pension, fyllnadspension och pensionsförbättring sammanlagt komme att uppgå till det belopp, vartill nämnda förmåner enligt nu gällande bestämmelser skulle hava belöpt sig, därest Kjellberg avgått efter uppnådd pensionsålder. Då dessa förmåner inom den lönegrad, Kjellberg vid avskedet tillhört, utgjorde 3,990 kronor och Kjellberg vid sin avgång erhållit pension och fyllnadspension med tillsammans 2,400 kronor, borde pensionsförbättringen för honom utgå med 1,590 kronor. På grund härav hemställde direktionen, att framställning måtte göras hos riksdagen om beviljande åt Kjellberg av pensionsförbättring till belopp av 1,590 kronor för år, att utgå från och med den 24 mars 1923 och åtnjutas under de i ovannämnda kungörelse den 15 juni 1922 i övrigt fastställda villkor.

I ärendet har *statskontoret* den 27 april 1923 avgivit utlåtande och därvid anfört, att i vissa fall, där det gällt pensionsförbättring åt militär befattningshavare, som till följd av sjukdom nödgats avgå ur tjänsten före uppnådd åldersgräns, pensionsförbättringens belopp hade reducerats i överensstämmelse med den civila pensionslagens föreskrifter om sjuklighetspension. Beträffande pension vid avgång till följd av skada ådragen under tjänstutövning däremot skulle enligt nämnda lag pensionens belopp motsvara det vid tiden för avgången för vederbörande gällande pensionsunderlag.

I nu förevarande fall, där avgången föranletts av skada i tjänsten, syntes alltså någon reducering av pensionsförbättringens belopp icke böra förekomma. Vid sådant förhållande och på grund av vad direktionen över arméns pensionskassa i ärendet meddelat och anfört, tillstyrkte statskontoret bifall till direktionens hemställan.

Under återopande av vad i ärendet förekommit finner även jag mig böra tillstyrka, att Kjellberg beredes pensionsförbättring till belopp av 1,590 kronor för år, att, i likhet med honom tillkommande pension, utgå från och med den 24 mars 1923. Pensionsförbättringen torde böra bestridas från anslag, som är eller må varda beviljat till pensionsförbättring för viss personal vid armén. Vid pensionsförbättringens utbetalande bör avdrag äga rum för pensionstillägg, som må hava till Kjellberg utgått enligt kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 360).

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att f. d. kaptenen vid Skaraborgs regemente Ragnar Olof Mårten Kjellberg må från och med den 24 mars 1923 under sin återstående livstid uppbära pensionsförbättring till belopp av 1,590 kronor för år räknat, att åtnjutas i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 336) med grunder för pensionsförbättring åt officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare vid armén och marinen och utgå från anslag, som är eller må varda beviljat till pensionsförbättring för viss personal vid armén.

2:o.

Med tillämpning av punkten 6 i pensioneringsgrunderna för arméns befäl och underbefäl med vederlikar har Kungl. Maj:t genom särskilda brev den 28 september och den 5 oktober 1923 bemyndigat vederbörande regementschefer att bevilja musikfanjunkaren i Smålands husarregemente, musiksergeanten vid regementet Ernst Tage Lindelöf och sergeanten vid Bohusläns regemente Carl Jakob Berglund avsked från innehavande beställningar ävensom förklarar vardera av Lindelöf och Berglund berättigad att från och med dagen näst efter erhållet avsked under sin återstående livstid uppbära pension och fyllnadspension, uppgående till 780 kronor för år, därav 120 kronor i tionde klassen av arméns pensionskassa och 660 kronor fyllnadspension av statsmedel.

Uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 29 oktober 1923 har chefen för Smålands husarregemente gjort framställning om beredande av pensionsförbättring åt Lindelöf. Vidare har Berglund uti en den 27 oktober 1923

Ang. pensionsförbättring åt f. d. musikfanjunkaren E. T. Lindelöf och f. d. sergeanten C. J. Berglund.

dagtecknad skrift hos Kungl. Maj:t anhållit att få komma i åtnjutande av enahanda förmån.

Av handlingarna i ärendet inhämtas

beträffande Lindelöf, att han, som är född den 12 februari 1886, beviljats avsked från och med den 1 november 1923, samt att han vid sitt avsked haft en levnadsålder av 37 år 8 månader 19 dagar och en tjänstetid efter adertonde åldersåret av 19 år 7 månader 2 dagar; och

beträffande Berglund, att han, som är född den 20 december 1884, likaledes beviljats avsked från och med den 1 november 1923, därvid han haft en levnadsålder av 38 år 10 månader 11 dagar och en tjänstetid efter adertonde åldersåret av 18 år 10 månader 11 dagar.

Vidare inhämtas, att Lindelöf och Berglund vid sitt avsked åtnjutit lön i 2:a lönegraden å den i avlöningsreglementet den 29 juni 1921 (nr 388) fastställda löneplanen för underofficerare.

Direktionen över arméns pensionskassa har den 8 och den 21 november 1923 avgivit särskilda utlåtanden i ärendet och därvid anført, att då Lindelöf och Berglund avgått före uppnådd pensionsålder, gällande bestämmelser om pensionsförbättring icke vore utan vidare på dem tillämpliga, men syntes rättvisa och billighet fordra, att de erhöles någon förbättring i de till dem utgående pensioner. *Beträffande storleken av den pensionsförbättring*, som borde tillkomma Lindelöf och Berglund, ansåge direktionen, att samma princip, som av 1921 års riksdag tillämpats vid bestämmande av pensionsförbättring åt löjtnanten H. B. C. Keiding, borde följas, nämligen att pensionsförbättringen icke sattes högre, än att pension, fyllnadspension och pensionsförbättring sammanlagt komme att uppgå till det belopp, vartill nämnda förmåner enligt nu gällande bestämmelser skulle hava belöpt sig, därest Lindelöf och Berglund avgått efter uppnådd pensionsålder. Då dessa förmåner inom den lönegrad, Lindelöf och Berglund vid avskedet tillhört, utgjorde 1,910 kronor och de vid sin avgång erhållit pension och fyllnadspension med tillhoppa 780 kronor vardera, syntes pensionsförbättringen till en var av dem böra utgå med 1,130 kronor. På grund härav hemställde direktionen, att framställning måtte göras hos riksdagen om beviljande åt vardera av Lindelöf och Berglund av pensionsförbättring till belopp av 1,130 kronor för år, att utgå från och med den 1 november 1923 och åtnjutas under de i ovannämnda kungörelse den 15 juni 1922 (nr 336) i övrigt fastställda villkor.

I ärendet har *statskontoret* den 5 januari 1924 avgivit särskilda utlåtanden och därvid anført, att ämbetsverket, som icke hade något att erinra mot det av direktionen över arméns pensionskassa framställda förslag, tillstyrkte, att hos riksdagen utverkades medgivande därtill, att vardera av Lindelöf och Berglund från och med den 1 november 1923 finge, utöver pension och fyllnadspension till sammanlagt belopp av 780 kronor,

under sin återstående livstid uppbära pensionsförbättring till belopp av (1,910 — 780 =) 1,130 kronor för år räknat, att åtnjutas enligt bestämmelserna i berörda kungörelse den 15 juni 1922 (nr 336) samt utgå från anslag, som för beredande av i kungörelsen avsedd pensionsförbättring beviljats eller kunde komma att beviljas.

Med hänsyn till vad sålunda förekommit tillstyrker jag, att vardera av Lindelöf och Berglund beredes pensionsförbättring med av myndigheterna föreslaget belopp, 1,130 kronor för år. Vid pensionsförbättringens utbetalande bör avdrag äga rum för pensionstillägg, som må hava till Lindelöf eller Berglund utgått enligt kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 360).

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att envar av f. d. musikfanjunkaren i Smålands husarregemente, f. d. musiksergeanten vid regementet Ernst Tage Lindelöf och f. d. sergeanten vid Bohusläns regemente Carl Jakob Berglund må från och med den 1 november 1923 under sin återstående livstid uppbära pensionsförbättring till belopp av 1,130 kronor för år räknat, att åtnjutas i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 336) med grunder för pensionsförbättring åt officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare vid armén och marinen och utgå från anslag, som är eller må varda beviljat till pensionsförbättring för viss personal vid armén.

3:o.

I anledning av framställning av chefen för Västernorrlands regemente har Kungl. Maj:t genom brev den 16 november 1923, med tillämpning av den inledningsvis här ovan berörda bestämmelsen i punkten 8 av pensioneringsgrunderna för arméns befäl och underbefäl med vederlikar, dels bemyndigat regementschefen att bevilja sergeanten vid regementet Erik Carlsson Klockenfeldt, vilken enligt ett den 30 juni 1923 utfärdat läkarintyg på grund av sinnessjukdom varit oförmögen till all tjänstgöring under de senaste tre åren samt med sannolikhet vore för framtiden oförmögen till militärtjänstgöring, avsked från innehavande beställning, dels ock förklarad Klockenfeldt berättigad att från och med dagen näst efter erhållet avsked under sin återstående livstid åtnjuta pension från allmänna indragningsstaten till belopp, motsvarande pension jämte fyllnadspension i den tjänst, Klockenfeldt innehade, eller 780 kronor.

Uti den 1 oktober 1923 i ärendet avgivet yttrande anförde *statskontoret*, att frågan om pensionsförbättring åt Klockenfeldt icke vore i handlingarna berörd. Emellertid erinrade *statskontoret*, att pensionsförbättring enligt

Ang. pensionsförbättring åt f. d. sergeanten E. C. Klockenfeldt.

förenämnda kungörelse den 15 juni 1922 (nr 336) visserligen endast tillkomme befattningshavare, som avgått efter uppnådd åldersgräns, men att sådan förmån pläгат genom framställning till riksdagen utverkas åt den, som i likhet med Klockenfeldt nödgades på grund av sjukdom avgå i förtid med åtnjutande av pension. Med anledning härav ifrågasatte statskontoret, huruvida icke Kungl. Maj:t i detta fall, där pensionären icke syntes vara i stånd att själv göra ansökning om pensionsförbättring, ville vidtaga åtgärd för beredande av sådan förbättring.

I utlåtande den 23 januari 1924 med anledning av statskontorets förslag rörande pensionsförbättring åt Klockenfeldt har *direktionen över arméns pensionskassa* meddelat, att Klockenfeldt, som är född den 26 juni 1887, beviljats avsked från och med den 9 december 1923; att han vid sitt avsked haft en levnadsålder av 36 år 5 månader 13 dagar och en tjänstetid efter tjugonde åldersåret av 16 år 3 månader 13 dagar; samt att han vid sitt avsked åtnjutit lön i 2:a lönegraden å den i avlöningsreglementet den 29 juni 1921 (nr 388) fastställda löneplanen för underofficerare. Vidare har direktionen anført, att då Klockenfeldt avgått före uppnådd pensionsålder, vore icke gällande bestämmelser om pensionsförbättring utan vidare å honom tillämpliga, men ansåge direktionen med rättvisa och billighet överensstämmande, att han erhöles någon förbättring å den till honom utgående pensionen. Beträffande storleken av den pensionsförbättring, som borde tillkomma Klockenfeldt, ansåge direktionen, att densamma i enlighet med de synpunkter, som gjorts gällande i proposition nr 75 till 1923 års riksdag i fråga om pensionsförbättring åt löjtnanten T. W. Lennartz, borde bestämmas till 653 kronor, att från och med den 9 december 1923 utgå från allmänna indragningsstaten.

Under åberopande av vad i ärendet förekommit anser även jag mig böra föreslå beredande av pensionsförbättring åt Klockenfeldt. Vad beträffar pensionsförbättringens storlek synes mig denna — i överensstämmelse med vad tidigare vid tillerkännande av pensionsförbättring i liknande fall ägt rum och i anslutning till den civila pensionslagens föreskrifter rörande sjuklighetspension — böra så avvägas, att Klockenfeldts sammanlagda pensionsförmåner utgöra 75 procent av det belopp, 1,910 kronor, vartill hans sammanlagda pensionsförmåner skulle hava uppgått vid avgång efter uppnådd åldersgräns eller, i avjämnat tal, 1,433 kronor. Då Klockenfeldt i pension tillerkänts 780 kronor, synes alltså pensionsförbättringen, i enlighet med direktionens över arméns pensionskassa hemställda, böra utgöra (1,433 — 780 =) 653 kronor. På sätt direktionen föreslagit, torde pensionsförbättringen, i likhet med Klockenfeldt tillkommande pension, böra bestridas från allmänna indragningsstaten samt utgå från och med den 9 december 1923. Vid pensionsförbättringens utbetalande bör avdrag ske för pensionstillägg, som må hava till Klockenfeldt utgått enligt kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 360).

Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att f. d. sergeanten vid Västernorrlands regemente Erik Carlsson Klockenfeldt må från och med den 9 december 1923 under sin återstående livstid uppbära pensionsförbättring till belopp av 653 kronor för år räknat, att utgå från allmänna indragningsstaten och åtnjutas i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 336) med grunder för pensionsförbättring åt officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare vid armén och marinen.

Vad departementschefen ovan under punkterna 1:o—3:o hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Maj:t Konungen bifalla samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Fritz Dahlborn.
